

بررسی روندهای بین‌المللی در تولید و تجارت ابریشم* (قسمت دوم)

مرکز تجارت بین‌المللی
ترجمه علی قریشی
(کارشناس ارشد زبان انگلیسی، دانشگاه آزاد)

که قبلاً ذکر کردیم، فرانسه ۲۲۴ تن ابریشم خام در سال ۱۹۹۹ وارد کرد؛ ۱۱۳ تن از برزیل و مابقی از چین.

در چند سال گذشته، تعداد بافندگان ابریشم تقلیل، و در عوض واردات پارچه‌های گرگ^(۱) افزایش یافته است. در این میان فقط هرمس به بافتن پارچه‌های ابریشم خودش در اروپا ادامه می‌دهد. طبق گزارشات "ایسا"، واردات پارچه ابریشم به فرانسه در سال ۱۹۹۹، ۲۹۵ تن بوده که این مقدار شامل انواع پارچه، چه پارچه پای دستگاه و چه پارچه تمام شده مانند کرب، پانچی، هابوتای و شانتوگ، می‌شود. صادرکنندگان اصلی ابریشم به فرانسه، هند (۱۳۲ تن) و چین (حدود ۹۸ تن) ذکر شده‌اند. در همایش "ایسا" در شهر لیون (جولای ۱۹۹۹)، موسسه مد فرانسه یافته‌هایی را از پژوهش خود مبنی بر نقش ابریشم در سال ۲۰۰۵ ارائه کرد. برخی از این یافته‌ها به شرح زیر است:

ابریشم در حوزه‌های انحصاری مختلفی ارائه می‌شود، مانند:

- ابریشم میراثی: کیمونو، ساری، روسری‌های چاپدار و علامت‌دار، لباس‌های طراحان یا متعلقات مربوطه؛ این اقلام اغلب وابسته به نام‌های خاصی هستند که به نوعی حالت میراث و تاریخ داشته باشند.

- ابریشم راحتی: لباسی است که مشتری برای راحتی، آسایش و کارایی یا به اصطلاح همان سندروم (احساس خوب داشتن) آن را به تن می‌کند. این نوع ابریشم با شکل‌های مختلف بافتنی، ممکن است نزد مردان به ویژه در ایالات متحده پرطرفدار باشد.

ابریشم فی نفسه از ابریشم سنگ شویی شده ضربه بدی خورد. در دوران به اصطلاح رونق (سال ۱۹۹۴)، بسیاری از مشتری‌های جدید قادر به خرید این نوع از ابریشم شدند. ولی متأسفانه کیفیت و ساخت ضعیف آن بسیاری دیگر را ناامید و مأیوس کرد. باید اذعان داشت که خریداران آمریکایی و اروپایی برای اولین بار دست به خرید محصولات ابریشم سنگ شور زدند؛ بنابراین عواقب پست شدن کیفیت متوجه آن‌هاست چرا که عرضه‌کنندگان آسیایی صرفاً از دستورات کیفی خریداران پیروی کردند.

این مطلب قسمت دوم گزارشی است که "مرکز تجارت بین‌المللی" (ITC) با عنوان "ابریشم در ۲۰۰۱: بررسی روندهای بین‌المللی در تولید و تجارت تهیه کرده است. در این قسمت تولید و تجارت ابریشم در کشورهای فرانسه، آلمان، ایتالیا، ژاپن، آمریکا، امارات متحده عربی، برزیل، چین، هند، کره جنوبی، ویتنام و تایلند به تفصیل بررسی شده است.

فرانسه

همگام با ایتالیا و سوئیس، فرانسه هم از پردازشگران مهم صنعت ابریشم تلقی می‌شود. چند قرن است که شهر لیون فرانسه، پارچه‌های درجه یک و با کیفیت ابریشم را برای مصرف داخلی و صادرات تولید می‌کند. سالن‌های مد پاریس و سالن‌های دیگر شهرها همواره از مشتریان خاص لیون بوده‌اند. صنعت ابریشم فرانسه با کم شدن مشتریانی که خواهان لباس‌های درجه یک هستند، ضربه نسبتاً بزرگی خورده است؛ این دسته از مشتریان، بخش کوچک ولی مهمی از بازار را همواره حفظ کرده بودند. با کاهش تدریجی مشتریان پولدار که هر کدامشان قادر به خرید یک دست لباس پانزده تا بیست هزار دلاری بودند، صنعت مد درجه یک به شدت از سکه افتاد.

به طور معمول و رایج، بیش از ۷۰ درصد پارچه ابریشم وارد چرخه تولید لباس می‌شود. هر چند وجود آن‌ها در بازار رو به رشد دکوراسیون داخلی مثل پرده، روکش‌های دیواری، روتختی و مبلمان دیده می‌شود. استفاده از پارچه‌های ابریشم در دکوراسیون داخلی از چشم "ایسا" (انجمن جهانی ابریشم) دور نمانده، بلکه انجمن، زیر گروه دیگری را فقط مخصوص این بازار، یعنی ابریشم برای تزئینات داخلی، تاسیس کرد.

تجارت جهانی

در حالی که صنعت بافندگی فرانسه در گذشته متکی به عرضه‌کنندگان ابریشم خام در داخل کشور بود، امروزه کاملاً به واردات آن وابسته است. همانطور

چند راه کار جدی و تعهدآور برای جانداختن دوباره موقعیت ابریشم
 بازگشتن به خلاقیته؛ قرار دادن ابریشم در زندگی روزمره و آسان کردن استفاده از آن (مراقبت آسان)؛ عرضه یک ابریشم چند منظوره برای تطابق با شرایط گوناگون (ابریشم ترکیبی، بافتنی‌ها)؛ و بازسازی ابعاد فرهنگی، ریشه‌ای و اسطوره‌ای ابریشم.

بیشتری بپردازند تا به جای محصولات سبک و غیر استاندارد، لباس‌های ابریشمی با دوام و کیفیت خوبی خریداری کنند. جمله معروف «هر چیز ارزانی نمی‌تواند خوب باشد» هنوز رایج است. پس خرید بار اول برای تشویق مشتریان جهت خریدهای بعدی باید متضمن کیفیت عالی باشد.

ایتالیا

از گذشته‌های دور، ایتالیا را به عنوان خریدار اساسی ابریشم‌های خام و محصولات با کیفیت ابریشمی می‌شناسند. صنعت پردازش ابریشم ایتالیا بیشتر در دو شهر شمالی آن یعنی میلان و کومو مستقر است. این صنعت متشکل از شرکت‌ها و موسسات خانوادگی بسیاری است که شالوده بخش‌های جدید و نوسازی شده ایتالیا را تشکیل می‌دهند و پاسخگوی نیازهای حرفه‌ای رو به افزایش است. جهت یابی صنعت همواره در راستای صادرات بوده است؛ به ویژه صنعت ابریشم کومو وابستگی خاصی به صادرات دارد: در حدود $\frac{1}{3}$ تولیداتش صادر می‌شوند.

محصولات بافتنی نیز از اهمیت ویژه‌ای در تولیدات و تجارت صادراتی ایتالیا برخوردار است. در چندین سال گذشته، ایتالیا به بزرگترین واردکننده زائات ابریشمی تبدیل شده است که از آن‌ها نخ تابیده به دست می‌آورد. در خصوص

آلمان

آلمان با جمعیت ۸۰ میلیونی، بی‌شک بزرگترین بازار صنایع نساجی و پوشاک و محصولات ابریشمی است. همچنین یکی از رقابتی‌ترین بازارهای جهان به شمار می‌رود که نفوذ موفقیت‌آمیز به آن به مثابه اعتبار و مرجع خوبی برای هر عرضه کننده تلقی می‌شود. مصرف کننده آلمانی به الیاف طبیعی گرایش داشته و روند زیست محیطی این کشور به تقویت چنین گرایشی دامن می‌زند. آلمان پیشرفته‌ترین بازار به لحاظ محصولات دوستدار محیط زیست و روش‌های تولید است. این مهم را وزارت بهداشت آلمان ذیل لایحه ۱۵ جولای سال ۱۹۹۴ «قانون کالای مصرف کننده» (قانونی که تمام اقلام مصرف کننده را تعیین می‌کند) به خوبی نشان داده شده است.

لایحه وزارت بهداشت آلمان در آوریل ۱۹۹۶ اجرا شد و به موجب آن واردات و فروش هر کالایی که حاوی رنگ‌های سرطان‌زای آزو باشند ممنوع گردید. بر خلاف طرح برجسب زنی محیط زیست که عملی تشویقی و داوطلبانه است، موارد قانونی رنگ‌های آزو کاملاً اجباری است. مجلات تجاری و اقتصادی آلمان نشان می‌دهند که به طور کلی عرضه کنندگان پارچه‌های ابریشم در کشورهای رو به توسعه به مسأله مواد ممنوعه واقف شده‌اند و از بکارگیری آن‌ها بخصوص برای عرضه محصولاتشان به آلمان اجتناب می‌کنند.

آلمان مقادیر بسیار زیادی از محصولات ابریشمی اعم از پوشاک، پارچه تمام شده و پارچه‌های تزئینی خانگی وارد می‌کند. در رویکردی عمومی به این قضیه، این کشور بازار بسیار عظیمی است که همزمان گنجایش محصولات ارزان قیمت در سطح انبوه و محصولات درجه یک را در سطحی قابل توجه داشته باشد. در سال‌های ۲۰۰۰-۱۹۹۹، پس از آمریکا تنها کشوری بود که فقط از هند $\frac{18}{5}$ درصد کل محصولاتش را خریداری کرد. این رقم در سال ۲۰۰۰ به $\frac{29}{2}$ درصد افزایش یافت. در همان سال آلمان رتبه اول را در واردات محصولات ابریشم هند از نوع تاسار کسب کرد.

حجم قابل توجهی از واردات لباس‌های ابریشم آلمان به سایر کشورهای عضو اتحادیه مثل فرانسه و ایتالیا صادرات مجدد می‌شود. در سال ۲۰۰۰، این کشور بیش از ۹۰۰ تن ابریشم خام وارداتی خود از چین را به سبب نداشتن تولید ابریشم خام به ایتالیا، صادر کرد. براساس گزارش‌های آیسا، آلمان در سال ۱۹۹۹ نیز چیزی حدود ۱۱۷۹ تن زائات ابریشم از چین وارد کرد تا به صورت صادرات مجدد به ایتالیا بفرستد.

آلمان همچنین در سال ۱۹۹۹ انواع پارچه‌های ابریشم را به صورت نیمه آماده و آماده با حجمی معادل ۳۶۰ تن (۱۷۴ تن از چین، ۱۴۱ تن از هند) وارد کرد. آلمان از قدیم‌الایام بازار خوبی برای صنایع دستی ابریشمی هند بوده و این روند هنوز ادامه دارد. از نقطه نظر تزیینات داخلی هم، آلمان پذیرای پارچه‌های ابریشمی است. در ۱۰ سال گذشته این کشور همواره بازار بزرگی برای روبالشی‌های ابریشم، روتختی و پرده‌های ابریشم بوده است و تقاضا برای ارائه فرصت‌های بیشتر از سوی عرضه کنندگان کشورهای رو به توسعه ادامه می‌یابد. طراحان تزیینات داخلی به هنگام چیدمان منزل علاوه بر استفاده از روتختی و روبالشی‌های ابریشمی، دیوارپوش و پرده‌های ابریشمی را هم به منظور جلوه یکدست خانه در دستور کار قرار می‌دهند.

به نظر می‌رسد مشتریان آلمانی بیشترین طرفداران کیفیت باشند تا دیگر همسایگان اروپایی خود، به بیانی دیگر مصرف کنندگان آلمانی حاضرند پول

گرایشات جدید برای محصولات ترکیبی با ابریشم مثل لایکرا، ایتالیا در راس کشورهای دیگر قرار دارد.

تولید داخلی و تجارت جهانی

تولید: مجموع تولید نخ تابیده ابریشم ایتالیا در سال ۱۹۹۹ حدود ۱۹۷۰ تن یعنی ۸/۹ درصد کمتر از سال پیش از آن است. تولید پارچه‌های ابریشم در همین سال به ۳۲۰۰ تن می‌رسد که نسبت به سال قبل، یعنی ۱۹۹۸، ۴ درصد کاهش یافته است.

واردات: در سال ۱۹۹۹، واردات ابریشم خام به حجم ۲۷۲۷ تن رسید؛ تقریباً ۱۰ درصد بالاتر از واردات سال ۱۹۹۸. این روند در سال ۲۰۰۰ ادامه یافته و به حجمی برابر ۳۱۶۳ تن، با افزایش ۱۳ درصدی، بالغ می‌شود. واردات زائات ابریشم در سال ۱۹۹۹، ۲۳۰۰ تن بود که نسبت به ۱۶۶۳ تن سال ۱۹۹۸ در پله بالاتری قرار گرفته است. در سال ۲۰۰۰، این ارقام حجم ۲۷۲۹ تن را نشان می‌دهند.

واردات نخ تابیده ابریشم در سال ۱۹۹۹، با افزایش ۲۰ درصدی نسبت به سال ۱۹۹۸، به رقم ۱۰۷۸ تن رسید. واردات پارچه‌های ابریشم خالص در سال ۱۹۹۹ بالغ بر ۱۱۶۶ تن شد و در سال ۲۰۰۰، به رقمی حدود ۱۵۰۵ تن صعود کرد. واردات بلوزهای ابریشمی نیز در سال ۱۹۹۹ بیش از ۳۸۲ تن گزارش شد که نسبت به سال قبل ۱۵ درصد افزایش داشته است.

صادرات: در سال ۱۹۹۹ ایتالیا در مجموع ۱۴۲۱ تن پارچه ابریشم صادر کرد که در مقایسه با سال ۱۹۹۸، ۲۰ درصد کاهش داشت. میزان کراوات صادر شده نیز در همین سال، حدود ۱۲۴۲ تن بود. حضور محصولات ابریشمی ایتالیا در قسمت‌های خاصی از تجارت وارداتی آمریکا کاملاً مشهود و برتر است. در سال ۱۹۹۸، حدود ۵۳۷ تن پارچه ابریشم صادر کرد. این ارقام برای سال‌های ۱۹۹۹ و ۲۰۰۰، به ترتیب ۴۸۲ و ۴۳۴، نشانگر کاهش صادرات پارچه ابریشم است. سهم واردات آمریکا از پارچه‌های ابریشم ایتالیا در سال ۱۹۹۹، ۲۴ درصد است که پس از چین و هند که هر کدام ۲۶ درصد سهم بازار را داشتند، در مقام سومین تأمین کننده پارچه‌های ابریشم قرار می‌گیرد.

در خصوص پارچه‌های چاپدار مربوط به کراوات، ایتالیا طی سال‌های ۲۰۰۰-۱۹۹۹ متحمل یک ضرر ۳۱ درصدی شد؛ البته، در سال ۲۰۰۰، تقاضا برای پارچه‌های رنگی ۱۱/۴ درصد افزایش یافت.

بریتانیا

در چند سال گذشته شاهد بوده‌ایم که صنعت کوچک پردازش ابریشم در بریتانیا به تدریج رو به نابودی است. ولی در همین حال، بافندگان و چاپگران جاکوارد (پارچه‌های نقش دار) هنوز محصولات با کیفیت تولید می‌کنند. پس از سلطه طولانی کراوات‌های چاپدار انگلیسی که رونق خاصی به بافندگان انگلیسی ابریشم داده بود، اکنون این بافندگان ترجیح می‌دهند پارچه‌های جاکوارد تولید کنند.

انگلیسی‌ها بر خلاف مصرف‌کنندگان بازارهای ایتالیا، آلمان و فرانسه، تمایل چندانی برای خرید کالا‌های تجملی گران قیمت ندارند. این اقلام فقط در فروشگاه‌های خرده فروشی خاصی فروخته می‌شوند. خرده فروشی‌های زنجیره‌ای که کالا‌های خوبی را با قیمت‌های مناسب عرضه می‌کنند، توده بازار را نیز در اختیار دارند. خرده فروشی‌های زنجیره‌ای در میان مصرف‌کنندگان

انگلیسی از شهرت و نفوذ خاصی برخوردارند.

در چند سال گذشته، بازار انگلیس به پارچه‌های ابریشمی که مورد استفاده تزیینات داخلی است علاقه نشان داده است. این دسته از محصولات رشد بالقوه‌ای در چندین بازار اروپایی داشته است. بریتانیا یکی از بزرگترین واردکنندگان محصولات ابریشم هند لقب گرفته است. در سال‌های ۲۰۰۰-۱۹۹۹، انگلستان پس از آمریکا و آلمان در جایگاه سوم واردکنندگان ابریشم از هند قرار گرفت.

در اواخر سال ۱۹۸۹، انجمن ابریشم بریتانیا، طبق علامت ابریشمی 'ایسا'، برچسبی برای ابریشم خود معرفی کرد. این برچسب، ضمانتی برای کیفیت نیست بلکه به مشتری اطلاعاتی راجع به خصوصیات محصولات ابریشم می‌دهد. هدف از این کار صرفاً تأیید محصولاتی است که صددرصد ابریشمی باشند.

سوئیس

با وجود این که سوئیس کشور کوچکی است، ولی نقش مهمی در تجارت ابریشم در اروپا ایفا می‌کند. از دیرباز این کشور در تجارت ابریشم دخیل بوده و در گذشته نیز تاجران ابریشم سوئیسی، تجارت و پردازش محصولات ابریشمی گران قیمت و تجملی را به عهده داشته‌اند.

در سال‌های اخیر، با توجه به عدم عضویت سوئیس در اتحادیه اروپا و همچنین هزینه‌های بالای تولید، این کشور متحمل ضررهای پی‌درپی در خصوص پردازش ابریشم شده است. حرکت‌های جدید به سمت استفاده از الیاف رقیب از دیگر علت‌های نزول صنعت ابریشم در سوئیس است.

سوئیسی‌ها در حال حاضر بیش از گذشته خود را برای سفارشات کوچک سالن‌های لباس‌های درجه یک متمرکز کرده‌اند. هزینه‌های هنگفت تولید، رقابت را برای سوئیس در مقابل ایتالیا و فرانسه سخت کرده است.

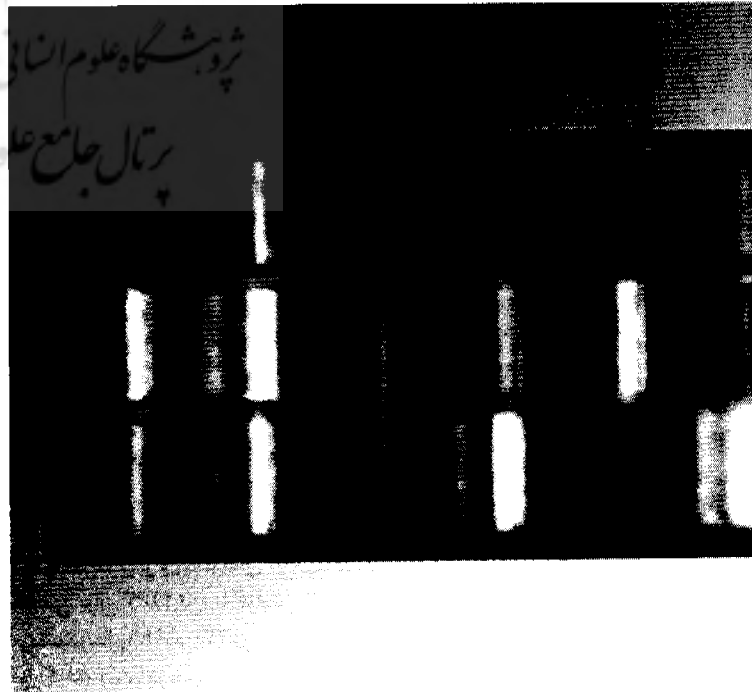
در سال ۱۹۹۹، سوئیس ۷۶ تن پارچه ابریشم به اتحادیه اروپا، ۲۵ تن به ایتالیا، ۹ تن به فرانسه و ۳ تن به انگلیس صادر کرد. از آنجایی که سوئیس عضو اتحادیه نیست، ملزم به محدودیت سهمیه‌بندی اتحادیه بر محصولات ابریشم چین نمی‌باشد.

ژاپن

به‌رغم کاهش مصرف از ۳۰ هزار تن در دهه ۱۹۶۰ به ۲۰۷۰۰ تن در دهه ۱۹۹۰، ژاپن همچنان بزرگترین مصرف‌کننده ابریشم است. در سال ۲۰۰۰، ۱۲۴۴ تن سفیره کرم ابریشم تولید کرد که ۲۰ درصد نسبت به سال ۱۹۹۹ تنزل داشت. تولید داخلی ابریشم خام مرتب در حال نزول است؛ از ۲۰۱۶۰ تن در سال ۱۹۷۵ به ۲۲۵۰ و ۵۵۶ تن به ترتیب در سال‌های ۱۹۹۶ و ۲۰۰۰ رسید.

در سال ۱۹۶۵، ۳۹۹ هزار زارع پرورش سفیره در ژاپن وجود داشت؛ اما تا سال ۱۹۹۶ این تعداد، به ۷۹۰۰ نفر رسید. در سال ۲۰۰۰ اوضاع بدتر شد و تعداد آن‌ها حتی به ۳۲۰۰ نفر کاهش یافت. این سقوط ناگهانی در نتیجه کاهش زمین‌های پرورش کرم ابریشم و عدم رغبت کارگران برای گرفتن آن زمین‌ها بود، بالطبع درآمدهای رقابتی نیز کاهش یافت و منجر به نزول شدید این صنعت در ژاپن شد.

پرورش سفیره در ژاپن در حالی انجام می‌شود که زارعین آن همچنان رو به کاهش‌اند. از طرفی ماشینی شدن این فعالیت رو به افزایش است. پرورش دهندگانی که در دامنه کوه‌ها کار می‌کنند، قادر نیستند سطح وسیعی از زمین را برای کار خود پوشش دهند، لذا نیازمند محصول نقدی می‌شوند و این امر موجب بالا رفتن هزینه تولید سفیره می‌شود. با وجود استفاده از ابزارهای بهینه‌سازی نیروی کار، ابریشم خام به دست آمده از این سفیره‌ها قادر به رقابت با نوع وارداتی آن نیست. بنابراین حیات سفیره سازی ژاپن منوط به تولید نوعی از کرم ابریشم

است که بتواند برتری و مزیت بیشتری نسبت به انواع وارداتی داشته و برای محصولات گران قیمتی مثل کیمونو مناسب باشد. در حال حاضر کیمونو کمتر از ۵۰ درصد ابریشم خام ژاپن را جذب می کند. واردات محصولات نهایی ابریشم، عمدتاً از نوع لباس های غربی، حدود ۵۳ درصد از کل ابریشم ژاپن را در سال ۱۹۹۶ تشکیل داد و این روند همچنان ادامه دارد.

واردات

شفیره، ابریشم خام و نخ تابیده ابریشم

واردات شفیره در سال ۱۹۹۸ به ۱۰۰۴ تن رسید؛ دو سال بعد، این رقم به ۶۷۵ تن تقلیل یافت. در عوض، واردات ابریشم خام پیوسته رو به افزایش بوده و در سال ۲۰۰۰ به ۲۲۹۸ تن رسید. نوسان این واردات خیلی مهم نبوده و بیشتر در سطح ۲۲۰۰ - ۱۶۰۰ تن در سال های اخیر حفظ شده است. منشاء واردات بیشتر از چین است (بیش از ۷۰ درصد کل واردات سال ۲۰۰۰). ژاپن و چین پیمان دو جانبه سالانه دارند. برزیل در رتبه دوم قرار دارد؛ ۲۸ درصد از کل واردات ژاپن از برزیل است. در سال ۲۰۰۰، ژاپن ۳۴۳ تن نخ ابریشم از برزیل و ۸۲۶ تن از چین وارد کرد. شاید جالب باشد که حتی ویتنام هم حجمی معادل ۳۷۵ تن نخ تابیده ابریشم در سال ۲۰۰۰ به ژاپن عرضه کرد، یک جهش قابل توجه نسبت به ۱۹۵ تن سال ۱۹۹۹. چین کماکان اولین و مهمترین تامین کننده ابریشم و محصولات ابریشم

برای ژاپن است. البته این امر به خاطر نزدیکی جغرافیایی دو کشور، شرایط بسیار خوبی برای متخصصین ژاپنی فراهم نموده تا با مشاوره های لازم به چینی ها، استاندارد کیفی مورد نظر را به دست آورند.

واردات نخ ابریشم در سال های اخیر کمی افت و خیز داشته است. مثلاً به شدت از سطح ۱۳۳۳ تن در سال ۱۹۸۹ ناگهان به ۹۵۱ تن در سال ۱۹۹۰ کاهش یافته، سپس در سال ۱۹۹۱ به ۱۷۳۷ تن، در سال ۱۹۹۳ به ۲۲۹۱ تن و در سال ۱۹۹۶ به ۲۹۴۵ تن افزایش پیدا کرده است. در سال ۲۰۰۰ نیز با یک رشد ۲۵۰ تنی نسبت به سال قبل، واردات نخ ابریشم به ۱۹۰۹ تن می رسد. عرضه کنندگان، بیشتر این کشورها بوده اند: چین (۸۲۶ تن)، جمهوری کره (۱۸۷ تن)، برزیل (۳۴۳ تن)، ویتنام (۳۷۵ تن) و ایتالیا (۱۱۴ تن).

درصد واردات پارچه های ابریشم ثابت و یکنواخت باقی مانده است. در سال ۱۹۹۶ به ۲۵/۵ میلیون مترمربع رسید که در مقایسه با ۲۱/۶ میلیون مترمربع سال ۱۹۸۹ رشد چندانی نداشته است. در سال ۲۰۰۰، ارقام همتر از ۱۴/۲ میلیون مترمربع را نشان می دهد.

از لحاظ منابع تامین کننده، تغییرات زیادی وجود نداشته، گرچه نوع عملکرد و اجرای آن ها متفاوت بوده است. در سال ۲۰۰۰، عرضه کنندگان اصلی پارچه ابریشم به ژاپن از قرار زیر بودند: چین (۸/۵ میلیون مترمربع)، تایوان چین (۱/۹ میلیون مترمربع)، جمهوری کره (۱/۷ میلیون مترمربع)، ایتالیا (۱ میلیون مترمربع) و هند (۴۷۸۰۰۰ مترمربع).

جدول (۹) - واردات ابریشم خام و محصولات ابریشمی ژاپن (۲۰۰۰-۱۹۹۹)

(مقیاس به تن)

شرح	۱۹۹۹	۲۰۰۰
مجموع	۱۳۸۷۶	۱۵۳۶۶
ابریشم خام	۲۴۴۲	۲۲۹۸
نخ ابریشم	۱۶۶۱	۱۹۱۰
پارچه ابریشم	۱۴۸۹	۱۳۸۳
محصول تمام شده ابریشم:	۸۲۸۴	۹۷۷۵
بلوزهای زنانه	۲۳۶	۲۵۵
روسری	۱۳۱	۲۱۶
کراوات	۱۰۵۴	۱۳۴۵

منبع: ایسا

واردات پارچه‌های ابریشم از چین منوط به محدودیت‌های کمی است و واردکنندگان نیز برحسب عملکرد گذشته‌شان، سهمیه مخصوص واردات دارند. واردات پارچه‌های ابریشم از سایر کشورها به جز چین مشمول این سهمیه‌بندی نیست. تقاضا برای پارچه‌های ابریشمی ترکیبی، حائز اهمیت نیست.

کالای تولید شده ابریشم: مصرف و واردات

از اوایل دهه ۱۹۹۰، مصرف کنندگان ژاپنی محتاط‌تر شده و قیمت، بیشتر از کیفیت برای آن‌ها اهمیت پیدا کرده است. از این رو چین بزرگترین عرضه کننده کالاهای تمام شده ابریشم به ژاپن بوده و سهم این کشور در تامین نیازهای ژاپن رو به افزایش است.

بازار کالاهای ساخته شده از ابریشم در دست عرضه کنندگان آسیایی است. در سال ۱۹۹۵ سهم چین به تنهایی در تامین محصولات تمام شده ابریشمی، ۷۸ درصد کل ارزش واردات ژاپن در این زمینه بود. این سهم در سال ۱۹۹۳ فقط ۶۳ درصد گزارش شده بود. علاوه بر چین کشورها و مناطقی دیگری که کالاهای ابریشمی به ژاپن صادر نموده‌اند عبارت‌اند از: جمهوری کره، هنگ کنگ (چین)، ماکائو (چین)، سنگاپور و تایوان (چین). تازه واردهایی مثل ویتنام و هند نیز در آمار واردات ژاپن قرار گرفته‌اند.

از طریق سفارشات مکتوب و سوپرمارکت‌های خاص می‌توانید کالاهای ابریشمی را در بازار ژاپن بفروشید. مهمترین این کالاها بلوزهای ابریشم هستند. بافتنی‌های ابریشم، سهم کوچکی از بازار را در اختیار دارند.

به طور خلاصه، موفقیت و نفوذ چین در بازار ابریشم ژاپن را می‌توان به موارد زیر استناد کرد:

۱- نیروی کار در چین نسبتاً ارزان است و چینی‌ها می‌توانند نیازهای کیفی ژاپنی‌ها را برآورده کنند؛ ۲- مشترکات فرهنگی و زبانی، درک متقابل بین شرکای تجاری را هموار می‌کند؛ ۳- به علت همجواری چین و ژاپن، شرکت‌های ژاپنی می‌توانند تکنسین‌ها و سرپرست‌های خود را جهت کنترل فرآیند تولید به کارخانه‌های چینی اعزام کنند؛ ۴- از سال ۱۹۹۴ شرکت‌های ژاپنی با تاسیس شرکت‌های مشترک در بخش ابریشم، به سرمایه‌گذاری خارجی در چین علاقه‌مند شده‌اند؛ ۵- تحویل کالا عموماً سریع و بدون اشکال صورت می‌گیرد؛ ۶- چین توانایی‌های فنی مورد نیاز در گلدوزی لباس‌های کیمونوی ژاپنی‌ها را دارد. هیچ کشوری نمی‌تواند به اندازه چین موارد مذکور را برآورده کند.

ایالات متحده آمریکا

نگرش کلی

ایالات متحده با وارداتی به ارزش دو میلیارد دلار در رأس کشورهای مصرف کننده ابریشم قرار دارد. منشاء اصلی واردات آمریکا از چین و هنگ کنگ است که عرضه ۷۰ درصد ابریشم مورد نیاز آمریکا را برعهده دارند. کشورهای تامین کننده دیگر عبارت‌اند از ایتالیا (۱۲ درصد)، هند (۴ درصد) و جمهوری کره. ارزش محصولات ابریشمی وارده در بخش تزیینات خانگی بین ۲۰۰ و ۲۵۰ میلیون دلار است. روند مصرف در تزیینات داخلی به دنبال روند طراحان لباس شکل می‌گیرد. به نظر می‌رسد درخواست برای انواع روکش‌های ابریشمی مربوط به تخت مثل روختی، ملحفه، روبالشی و روکش لحاف در بخش تجملی بازار رشد داشته است. فروش این اقلام در سال ۱۹۹۶ نسبت به سال قبل تقریباً ۱۵ درصد افزایش داشت.

همانند اتفاقی که در اروپا افتاد، در آمریکا نیز رونق ابریشم سنگ شور ماهیت ابریشم را به عنوان یک پارچه گران‌قیمت در بازارهای لوکس از بین برد و عملاً ابریشم مانند هر پارچه ارزان قیمت دیگر معرفی شد. ظاهراً ابریشم ارزش تجملی خود را از دست داد، اما آمریکایی‌ها اساساً در کشتان از ابریشم لیافی است مخصوص ثروتمندان. در نتیجه مشتریان حاضر نیستند هر مبلغی را برای

لباس‌های ابریشم بپردازند. در بخش پوشاک، به مصرف کنندگان آمریکایی انواع پارچه‌های ابریشم که عمدتاً از چین و ایتالیا می‌آیند معرفی می‌شود.

ابریشم بافتنی: از دیرباز، درخواست برای لباس‌های بافتنی مثل ژاکت، پلیور، دامن و تی شرت وجود داشته است. ابریشم را با الیاف دیگری چون لایکرا (مخصوص لباس‌های استرچ) و الیاف گران قیمتی از قبیل کتان و پشم کشمیر ترکیب کرده و ارائه می‌کنند. پارچه‌های ابریشمی مرکب با پنبه، کتان و ویسکوز، با الیاف استرچ ترکیب می‌شوند و محصولاتی مثل مخمل استرچ، توری استرچ و حتی شلوار جین استرچ تولید می‌کنند.

رشد روزافزون تعداد بانوان شاغل در آمریکا موجب شده که گرایش قوی به سمت محصولات کم. مراقبت رواج یابد. لباس‌هایی که احتیاج به خشکشویی داشته باشند (به ویژه آن‌هایی که قیمت متوسط دارند) محبوب نیستند چرا که هزینه ۱۰ دلاری خشکشویی برای یک بلوز ابریشمی ۲۹ دلاری اصلاً توجیهی ندارد. از این رو محصولات ابریشم با رقابت سخت محصولات غیر ابریشمی مواجه می‌شوند؛ محصولاتی که قابل شستشو، جذاب و قابل پرداخت برای هر قشری از جامعه مناسب هستند. بسیاری از این اقلام به خاطر کاهش صدماتی همچون دیرکرد تحویل به فروشگاه‌های خرده فروشی، در خود آمریکا یا کمزیک تولید می‌شوند.

منابع تجاری اظهار می‌کنند که گرایش یکنواخت رو به رشد در سبک لباس‌های راحت و پوشش در محیط‌های اداری آمریکا موجب شده فرم لباس‌های اداری، غیر رسمی ولی شیک شود. در بسیاری از شرکت‌ها که فقط جمعه‌ها از لباس‌های غیر رسمی استفاده می‌شود، اکنون در کل روزهای هفته نیز پوشیدن لباس‌های غیر رسمی عادی شده است. همزمان، تعداد افراد شاغلی که کارهای شرکتشان را در منزل انجام می‌دهند رو به افزایش است.

واردات

ابریشم خام و نخ تاییده ابریشم: واردات ابریشم خام در سال ۱۹۹۹ چیزی حدود ۲۰ تن، ۵۰ درصد بیشتر از سال ۱۹۹۸، گزارش شده است. واردات نخ ابریشم در سال ۱۹۹۹، ۱۰۳ تن بوده که نسبت به سال قبل ۱۱ درصد افزایش داشت. سطح پایین واردات تعجب آور نیست چرا که آمریکا اساساً تسهیلات صنعت پردازش ابریشم را ندارد.

پارچه ابریشم: حجم واردات این قلم، طی چند سال گذشته نوسانات ملایمی داشته است. در سال ۱۹۹۹، ایتالیا مجدداً به عنوان سومین کشور عرضه کننده ابریشم به آمریکا معرفی شد. پس از چین و هند، ایتالیا ۲۴ درصد پارچه‌های ابریشمی مورد نیاز آمریکا را در این سال تامین کرد. حجم این پارچه‌ها در سال ۱۹۹۹، ۴۸۲ تن ولی در سال ۲۰۰۰ با کاهش کمی به ۴۳۴ تن رسید. چین و هند ۷۶ درصد کل واردات پارچه‌های ابریشم آمریکا را برعهده دارند. جالب است که این سه کشور با افزایش تولید از جمهوری کره پیشی گرفته‌اند که پنج سال پیش حرف اول را در بازار آمریکا می‌زد.

محصولات پوشاکی ابریشم: این بخش از بازار آمریکا، ۹۰ درصد کل واردات ابریشم را پوشش می‌دهد. طبق برآوردهای محافظه کارانه منابع تجاری، ارزش خرده فروشی لباس‌های ابریشم در بازار ایالات متحده بین پنج تا شش میلیارد دلار است.

در این میان چین اصلی‌ترین عرضه کننده این لباس‌ها بوده که در بین محصولات بیش از ۶۰ درصد سهم آن‌ها را از آن خود کرده است. پنج کشور حاکم بر ۹۰ درصد اقلام ابریشمی وارده به آمریکا هستند.

همچنان که بیشتر بحث شد، رشد سریع واردات ابریشم در اوایل دهه ۱۹۹۰، اعمال نظام سهمیه‌بندی را بر لباس‌های ابریشم، چین پدید آورد؛ اما به رغم این محدودیت، کماکان وضعیت حاکم خود در بازار را حفظ کرده است.

جدول (۱۰) - واردات محصولات ابریشم ایالات متحده (۲۰۰۰-۱۹۹۸)

(ارقام به میلیون دلار)

شرح	۱۹۹۸	۱۹۹۹	۲۰۰۰
مجموع	۲۰۰/۱/۳	۱۹۸۰/۷	۲۲۳۵/۲
ابریشم خام / نخ تابیده	۶/۶	۶/۳	۵/۶
پارچه ابریشم	۲۸۸/۴	۲۵۹/۴	۲۸۴/۹
لباس ابریشم	۱۴۳۱/۸	۱۴۳۷/۹	۱۶۲۹/۲
کراوات، روسری	۱۷۱/۴	۱۵۷/۱	۱۶۰/۴
بافتنی ابریشم	۱۰۳/۱	۱۲۰/۰	۱۵۵/۱

منبع: ایسا

جدول (۱۱) - واردات ابریشم و محصولات ابریشمی ایالات متحده از چین (۲۰۰۰-۱۹۹۸)

(ارقام به میلیون دلار)

شرح	۱۹۹۸	۱۹۹۹	۲۰۰۰
مجموع	۱۴۳۵/۷	۱۴۳۱/۴	۱۶۰۸/۸
ابریشم خام / نخ تابیده	۳/۲	۲/۹	۱/۶
پارچه ابریشم	۶۸/۸	۶۳/۳	۵۶/۶
لباس ابریشم	۱۲۳۵/۲	۱۲۳۹/۵	۱۳۹۳/۶
کراوات، روسری	۲۲/۱	۲۴/۲	۲۶/۴
بافتنی ابریشم	۸۶/۵	۱۰۱/۶	۱۳۰/۷
درصد کلی واردات	۷۱/۷	۷۲/۳	۷۲/۰

منبع: ایسا

جدول (۱۲) - واردات ابریشم و محصولات ابریشمی ایالات متحده از هند (۲۰۰۰-۱۹۹۸)

(ارقام به میلیون دلار)

شرح	۱۹۹۸	۱۹۹۹	۲۰۰۰
مجموع	۹۷/۹	۱۱۴/۹	۱۶۵/۶
ابریشم خام / نخ تابیده	۰/۱	۰/۱	۰/۲
پارچه ابریشم	۵۴/۳	۶۷/۳	۹۷/۷
لباس ابریشم	۳۶/۸	۴۰/۱	۵۶/۵
کراوات، روسری	۱/۸	۲/۷	۴/۲
بافتنی ابریشم	۴/۹	۴/۶	۷/۰
درصد کلی واردات	۴/۹	۵/۸	۷/۴

جدول (۱۳) - واردات ابریشم و محصولات ابریشمی ایالات متحده از ایتالیا (۲۰۰۰-۱۹۹۸)

(ارقام به میلیون دلار)

شرح	۱۹۹۸	۱۹۹۹	۲۰۰۰
مجموع	۲۱۹/۵	۱۹۹/۴	۲۰۳/۱
ابریشم خام / نخ تابیده	۰/۸	۰/۶	۰/۹
پارچه ابریشم	۷۷/۴	۶۷/۶	۶۱/۲
لباس ابریشم	۴۶/۳	۴۲/۵	۵۶/۶
کراوات، روسری	۹۰/۲	۸۳/۳	۷۷/۵
بافتنی ابریشم	۴/۷	۵/۴	۶/۹
درصد کلی واردات	۱۱/۰	۱۰/۱	۹/۱

امارات عربی متحده

امارات عربی متحده، تبدیل به بازار مهمی از محصولات ابریشمی، به ویژه پارچه‌های ابریشم و لباس‌های ساری، شده است. در این کشور همانند تمام کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس، حقوق و عوارض گمرکی پایین است؛ علاوه بر این امارات سابقه طولانی نیز در تجارت با کشورهای خلیج فارس و همچنین شرق آفریقا دارد. این کشور حدود ۸۰ درصد کالاهای وارده را به کشورهای منطقه از جمله عراق و ایران صادرات مجدد می‌کند. اما در مورد ابریشم چنین نیست؛ اکثر کالاهای ابریشمی که به امارات وارد می‌شوند در بازار داخلی مصرف می‌گردند و بقیه به کشورهای چون بحرین، کویت و قطر صادر می‌شود. از آنجایی که بازارهای کشورهای یاد شده کوچک است، نیازهای اندکشان را مستقیماً از تولیدکنندگان ابریشم تهیه نمی‌کنند بلکه از کشوری مثل امارات که واردات انبوه‌تری دار فراهم می‌کنند.

دوبی، مرکز تجارت از نوع صادرات مجدد است. همچنین بازاری است برای جهانگردانی از روسیه و کشورهای شرق اروپا. در میان محبوبترین کالاها می‌توان به لوازم برقی خانگی، طلا، پوشاک و منسوجات، به ویژه پارچه‌های ابریشمی، اشاره کرد. امارات بازار طبیعی لباس‌های ساری هندی‌ها است، چرا که نیمی از جمعیت ۱/۶ میلیون نفری این کشور منشاء هندی دارد. بسیار مرسوم است که هندوهای ساکن در دوبی وقتی برای تعطیلات به هند باز می‌گردند، برای اقوامشان لباس‌های ساری درجه یک، به عنوان سوغات، می‌برند. به این ترتیب تعداد قابل ملاحظه‌ای از ساری‌های وارد شده به امارات از هند، در حقیقت راه خودشان را به هند باز می‌یابند.

کشورهای تولیدکننده ابریشم برزیل

جدای از کشورهای آسیایی تولیدکننده ابریشم، امروزه برزیل به عنوان مهمترین تولیدکننده ابریشم در جهان شناخته شده است. یعنی پس از چین و هند، سومین کشور بزرگ تولیدکننده ابریشم است. تولید ابریشم خام در این کشور در سال ۱۹۹۹ به ۱۵۵۴ تن، یعنی ۲ درصد تولید جهانی، رسید. روند نزولی تولید در سال ۲۰۰۰ ادامه یافت: تولید ابریشم در این سال، ۱۳۸۹ تن (۱۰ درصد کمتر از سال ۱۹۹۹) بود. نواحی اصلی پرورش کرم ابریشم ایالت‌های ساؤپائولو و پارائیا هستند که با هم حدود ۹۶ درصد تولید ابریشم کشور را برعهده دارند. در نواحی دیگری از برزیل مثل سانتاکاتارینا و ماتو گروسو، کرم ابریشم پرورش داده می‌شود، هر چند که آب و هوا و خاک این مناطق خیلی عالی نیستند.

زمان تولید ابریشم در برزیل بین ماه‌های سپتامبر، اکتبر و همچنین اواخر ماه می است. این سه ماه سردترین زمان برای برداشت درختان توت پرورش کرم ابریشم است. طبق گزارش‌های منابع تجاری، گردآوری محصول چهار بار در سال انجام می‌شود.

مقایسه‌ای بین تولید شفییره (۱۰۳۰۵ تن در سال ۱۹۹۹) و ابریشم خام حاصل شده از شفییره‌ها (۱۵۵۴ تن در سال ۱۹۹۹) نشان می‌دهد که میانگین بار محصول نسبت به شفییره از درصد بالایی برخوردار است. این میانگین در ارقام گزارش شده کشورهای ژاپن و جمهوری کره نیز کاملاً مشهود است.

تولید ابریشم در برزیل در دهه ۱۹۲۰ آغاز شد. در ابتدا بازار داخلی را تغذیه می‌کرد اما در اوایل دهه ۱۹۷۰ چندین بنگاه تجاری ژاپنی که به دنبال تامین منابع جایگزین می‌گشتند چند واحد تولیدی ابریشم در ساؤپائولو و پارائیا تاسیس کردند. امروزه ژاپنی‌ها پرورش و تولید کرم ابریشم را در برزیل کنترل می‌کنند. سه تولیدکننده نخ ابریشم معروف برزیل به نام‌های براتاک، کانه‌بو و کوکامای فعالیت عمده‌ای دارند. دو تولیدکننده نخست ۹۰ درصد تولید ابریشم این کشور را برعهده دارند. ژاپن نیز به نوبه خود مشتری بزرگ ابریشم برزیل است؛ حدود ۷۰ درصد صادرات ابریشم برزیل به سمت ژاپن هدایت می‌شود. در سال ۱۹۹۹

برزیل ۱۲۸۷ تن ابریشم خام و ۴۵۵ تن ابریشم صادر کرد. صادرات ابریشم خام برزیل بیشتر به این کشورها بود: ژاپن (۱۰۰۵ تن)، هند (۱۶۳ تن)، جمهوری کره (۱۴۳ تن)، سوئیس (۵۵ تن)، فرانسه (۱۰۱ تن) و ایتالیا (۲۰ تن). در همین سال ژاپن در حدود ۳۶۴ تن نخ ابریشم از برزیل وارد کرد، و در همان سال ۷۰۴ تن از چین؛ برزیل دومین تامین‌کننده ابریشم ژاپن است. مصرف داخلی ابریشم در سال ۱۹۹۹ در برزیل به صورت زیر بود: ابریشم خام ۴۳ تن، نخ تابیده ابریشم ۳۱ تن و زائادات ابریشم ۳۴۴ تن. تردیدی نیست که یک بازار داخلی خیلی خوب ولی کوچک در خصوص لباس‌های حاضری و سفارشی در برزیل به وجود آمده است. بافندگان ابریشم اندک‌اند و اغلب آن‌ها تجهیزات چاپ ابریشم دارند. این بافندگان بیشتر منابع تولیدکنندگان داخلی لباس و بازار نسبتاً بزرگ دوخت و دوزهای خانگی را تامین می‌کنند.

بیشتر ابریشم تولید شده به صورت ابریشم خام و نخ آن صادر می‌شود، مقداری هم پارچه ابریشم صادر می‌شود (۹۵ درصد آن‌ها پارچه پای دستگاه هستند یعنی خاکستری رنگ) و تقریباً همه آن‌ها به ایتالیا فرستاده می‌شوند. براتاک، تولیدکننده اصلی ابریشم برزیل، یکی از بزرگترین قرقه‌کنندگان ابریشم جهان نیز است. در سال ۱۹۹۹ این شرکت پردازش ۶۶ درصد ابریشم خام و صادرات تقریباً ۶۸ درصد ابریشم این کشور را برعهده داشت.

چین

پرورش کرم ابریشم

طبق اظهارات موسسه صادرات و واردات ابریشم ملی چین، سطح کشت کل درختان توت در سال ۱۹۹۹ در حدود ۵۹۷/۶۰۰ هکتار بود که در مقایسه با سال ۱۹۹۸ (۶۲۶/۶۶۷ هکتار)، ۴/۶۳ درصد پایینتر است. تولید شفییره‌های حاصل از درختان توت (از نوع بامبیکس موری) در سال ۱۹۹۹ بالغ بر ۴۰۹ هزار تن بود که نسبت به ۴۳۲ هزار تن سال ۱۹۹۸، ۸ درصد کاهش داشت. تولید ابریشم خام نیز در سال ۱۹۹۹ حدود ۵۵۹۹۰ تن گزارش شد که نسبت به سال ۱۹۹۸ (۴۹۴۰۰ تن) ۱۰ درصد بالاتر بود. در سال ۲۰۰۰ تولید ابریشم خام به ۵۰۶۸۳ تن رسید. ارزش صادرات ابریشم چین در سال ۱۹۸۶ از مبلغ ۱/۱ میلیارد دلار به مبلغ ۲/۲ میلیارد دلار در سال ۱۹۹۳ صعود کرد. اما در سال ۱۹۹۶ این

جدول (۱۵) - صادرات ابریشم چین با توجه به نوع محصول (۱۹۸۰ - ۲۰۰۰)

سال	ابریشم خام / نخ تاییده	پارچه ابریشم	محصول تمام شده ابریشم
۱۹۸۰	۴۹	۳۴	۱۷
۱۹۸۵	۴۰	۳۷	۲۳
۱۹۹۰	۲۹	۳۱	۴۰
۱۹۹۵	۱۸	۳۴	۴۸
۲۰۰۰	۳۳	۱۷	۴۹

منبع: ایسا

(تقریباً ۷۰ درصد تولید جهان) و ۱۰۰۰ تن ابریشم توسا بوده است. کل صادرات ابریشم چین در سال ۱۹۹۹ رقم ۲۴۵۹۸ تن گزارش شده (یک افزایش ۳۰/۲ درصدی نسبت به سال ۱۹۹۸)، که از این رقم صادرات ابریشم خام ۷۹۹۱ تن بود (۵/۸ درصد کمتر از سال قبل از آن).

درباره پارچه‌های ابریشم، صادرات آن‌ها در سال ۱۹۹۹، ۱۰۰/۵ میلیون مترمربع بوده که از این مقدار پارچه‌های ابریشمی تمام شده، چاپدار و رنگی، ۱۴/۵ میلیون مترمربع گزارش شده‌اند. براساس آمارهای مرکز تجارت جهانی (ایسا)، ارزش صادرات پارچه ابریشم چین در سال ۱۹۹۹ به ۲۸۵ میلیون دلار رسید، این مبلغ برابر ۲۲ درصد صادرات جهانی ابریشم در همان سال بوده است. جدول شماره (۱۴) روند نزولی قیمت ابریشم خام چین را در چند سال گذشته نشان می‌دهد.

صادرات لباس‌های ابریشمی و سایر اقلام آماده شده، ارزشی معادل ۸۵۲ میلیون دلار را در سال ۱۹۹۹ به دست آوردند که البته در مقایسه با سال ۱۹۹۸، ۲۷/۶ درصد پایینتر است.

اتحادیه اروپا، یکی از اصلی‌ترین بازارهای لباس‌های ابریشم در سال ۱۹۹۹، ۱۷۹۶ تن اقلام مختلف ابریشمی را با ۱۰ درصد کاهش نسبت به سال ۱۹۹۸ وارد کرد. براساس گزارش‌های «یوروست» (ماهواره اروپا)، ارقام همتراز واردات لباس و متعلقات ابریشم از چین در سال ۱۹۹۷، ۲۵۳۵ تن بوده که از این مقدار، ۱۵۴۳ تن آن متعلق به پیراهن‌های ابریشم است. صادرات چین به آمریکای سال‌های ۱۹۹۳-۱۹۸۹ به سرعت افزایش یافت، تعداد ۸۵۰ هزار جین پیراهن و بلوز در سال ۱۹۸۹، به ۸/۱ میلیون جین در سال ۱۹۹۳ رسید.

تنها در سال‌های ۱۹۹۲ و ۱۹۹۳، میزان رشد ۱۲۹ درصد بود. این روند در سال‌های ۹۶-۱۹۹۵ نسبت معکوس پیدا کرد و به دنبال سنگ شور شدن ابریشم شدیداً افت نمود.

جدول (۱۵) مهر تاییدی بر روند مستمر افزایش پردازش ابریشم در چین است. تا اواسط دهه ۱۹۸۰، این کشور پیشروترین و اصلی‌ترین صادرکننده ابریشم خام و نخ آن در جهان بود که متعاقب آن، این محصولات در هر جایی از دنیا مثل اروپا پرداخت شده و به محصولات نهایی تبدیل می‌شدند. از آن زمان، چین در زمینه صنعت پردازش ابریشم نیز توسعه یافته است، همانطور که جدول نشان می‌دهد، امروزه نیمی از صادرات ابریشم چین در زمره محصولات تمام شده جای می‌گیرد. طبیعتاً از این توسعه استقبال خیلی خوبی شده است، به ویژه آن که دست اندرکاران دولتی چین از رشد درآمدهای صادراتی بسیار خوشحال‌اند. البته باید خاطر نشان کرد که شرایط و ملزومات کیفی به خصوص در بازارهای ژاپن و اروپای غربی بسیار بالاست و بنابراین شرکت‌های صادراتی باید نسبت به نیازهای بازار آگاهی کامل داشته باشند.

قضیه آگاهی از بازار هدف در حال حاضر حیاتی‌تر از گذشته است چرا که چین با الحاق به سازمان تجارت جهانی درهای زیادی را به تدریج برای بازارهای

مبلغ با کمی کاهش به ۲/۱ میلیارد دلار رسید. طبق آمار گمرکات چین، ارزش صادرات محصولات ابریشم چین در سال ۱۹۹۹ مبلغ ۱/۶۲ میلیارد دلار بوده که نسبت به سال ۱۹۹۸، ۱۷/۴ درصد کاهش داشته است.

استان‌های اصلی تولید کننده ابریشم، از قدیم الایام، استان‌های سی‌شوان، ژجیانگ، جیانگ‌سو و گوانگ‌ژونگ بوده‌اند. برآورد کرده‌اند که در حدود ۲۰ میلیون خانوار در صنعت پرورش کرم ابریشم مشغول‌اند؛ نیم میلیون نفر نیز در استخدام ۶۰۰ شرکت

قرقره بافی و دستگاه‌های بافندگی هستند. از عواملی که تاثیر به سزایی در پرورش کرم ابریشم و تولید ابریشم، به ویژه در استان‌های جیانگ‌سو و ژجیانگ، دارد شکوفایی توسعه صنعتی چین است. برخی از زمین‌هایی که مخصوص پرورش کرم ابریشم بودند، اجباراً به مراکز صنعتی، بزرگراه‌ها و پروژه‌های ساختمانی تبدیل شده و فعالیت‌های مرتبط با کرم ابریشم به مناطقی از چین انتقال یافته است که بهترین شرایط را برای تولید ابریشم با کیفیت ندارد. در حدود ۷۰ درصد ابریشم تولید شده در چین از نوع بی‌ولتین است.

یادآوری این نکته خالی از لطف نیست که این نوع ابریشم برای بالا بردن کیفیت پارچه جهت استانداردهای صادراتی در کشورهای رو به توسعه و تولیدکننده ابریشم مورد نیاز است.

چین از بزرگترین تولید کنندگان نوعی از ابریشم وحشی به نام توسا است. تولید توسا که حجم سالانه آن به هزار تن رسیده، بیشتر در استان شمالی چین به نام لیاونینگ صورت می‌گیرد.

صادرات و تولید ابریشم

امروزه چین حاکم مطلق تولید ابریشم خام در جهان است. همانطور که پیش از این ذکر شد تولید این کشور در سال ۱۹۹۹ بالغ بر ۵۵۹۹۰ تن ابریشم توت

جدول (۱۴) - قیمت‌های ابریشم خام چین (۱۹۹۰-۲۰۰۰) معیار نازکی ریسمان ۲۰/۲۲

(ارقام براساس دلار/کیلوگرم)

سال	قیمت
۱۹۹۰	۵۰
۱۹۹۳	۳۱
۱۹۹۵	۲۸
۱۹۹۸	۲۷
۲۰۰۰	۲۴

منبع: ایسا

صادراتی شرکت‌های خود می‌گشاید. تاکنون فقط آن دسته از خانه‌های تجاری فعالیت می‌کردند که مجوز صادرات ابریشم و محصولات آن داشتند؛ اما در آینده، تولیدکنندگان بیشتری در خصوص صادرات مستقیم مرتبط خواهند بود. طبق اظهارات آژانس گمرکات هنگ‌کنگ، واردات این منطقه برای محصولات گوناگون ابریشم در سال ۲۰۰۰ به شرح ذیل بوده است: محصولات تمام شده ابریشم در حدود ۸۵۸۵ تن، پارچه‌های ابریشم ۳۵۴۹ تن و نخ تابیده ابریشم ۲۰۰۴ تن، مجموع واردات ابریشم ۱۵۴۴۶ تن گزارش شد. ۱۴۴۹۴ تن صادرات مجدد و ۹۲۴ تن صادرات صورت گرفته است. مصرف داخلی را ۲۲۸ تن برآورد کردند. در سال ۱۹۹۹، ارقام هم‌تراز کمی پایینتر بودند؛ یعنی مجموع واردات به ۱۵۵۲۰ تن، صادرات مجدد ۱۳۴۱۸ تن و صادرات خود هنگ‌کنگ به ۱۱۱۹ تن رسید.

در طول دهه گذشته، نقش محوری هنگ‌کنگ (چین) تحول اساسی یافته و اکنون منطقه ویژه اداری (SAR) فعالیت بیشتری در زمینه تامین اعتبار تجارت ابریشم چین دارد؛ به این ترتیب دست بسیاری از تولیدکنندگان چینی باز شده است. شکی نیست که هنوز تولیدات درجه یک و لباس‌های با کیفیت بالا در هنگ‌کنگ صورت می‌پذیرد، با وجود این، تولید انبوه از این منطقه جدا شده است.

در میان انواع محصولات جدید و موفق چینی می‌توان به لباس‌های بافتنی به ویژه پلیورهای بافته شده از ابریشم اشاره کرد که اغلب با الیاف دیگری همچون پنبه، کتان و رامی ترکیب می‌شوند.

یکی از عواملی که باید جدأ به آن توجه کرد، رشد تدریجی تقاضای محصولات ابریشمی در بازار داخلی چین است. با توجه به این حقیقت که درآمد ماهیانه مصرف‌کنندگان حتی در میان اقشار مرفه، متوسط است، مصرف وسیع محصولات ابریشمی را در آینده‌ای نه چندان دور شاهد خواهیم بود. دلیل مهم رشد تقاضا، کاهش قیمت‌های ابریشم خام از کیلویی ۵۰ دلار در سال ۱۹۹۰ به کیلویی ۲۴ دلار در سال ۲۰۰۰ است. (به جدول ۱۴ مراجعه کنید).

هند

پرورش کرم ابریشم

سابقه پرورش کرم ابریشم در هند به قرن دوم پیش از میلاد باز می‌گردد. در طول فرمانروایی انگلیسی‌ها بر این کشور طی قرون هجدهم تا اوایل بیستم،

کشت و پرورش کرم ابریشم شکوفا شد. ابریشم در فرهنگ هند نقش محوری دارد و قدمت طولانی بافت آن کماکان در سطح این کشور متداول است. صنعت ابریشم هند اساساً صنعت کلبه‌ای است و پرورش کرم آن بیشتر در نزد کشاورزان کوچک و حاشیه‌ای قرار گرفته است. نگاه مسوولین و دولتمردان هند به پرورش کرم ابریشم و تولیدات آن به گونه‌ای است که آن را از ابزارهای بالقوه توسعه اقتصادی در نواحی روستایی می‌دانند. برآورد کرده‌اند که این بخش از صنعت برای ۶/۳ میلیون نفر فرصت شغلی ایجاد می‌کند. جایگاه ابریشم هند در دنیا متمایز است زیرا انواع تجاری ابریشم را تولید می‌کند، یعنی: تاسار، راری و موگا. در سال ۱۹۹۹ گزارش شد که هند پس از چین دومین کشور تولیدکننده ابریشم درخت توت است: ۱۷ درصد تولید جهانی ابریشم خام یا به عبارتی ۱۳۹۴۴ تن از کل تولید ۷۶۳۰۰ تن تولید جهان، متعلق به هند بوده است. در خصوص ابریشم تاسار نیز، بعد از چین مقام دوم را دارد، اما ابریشم زرد طلایی از نوع موگا فقط در انحصار هند است.

همانطور که بیشتر ذکر شد، پرورش کرم ابریشم صنعت کلبه‌ای ۵۹ هزار روستا در هند است. پرورش کرم ابریشم درخت توت بیشتر در مناطق کارناتاکا، آندراپرادش، تامیل نادو، جامو و کشمیر و بنگال غربی است. این مناطق ۹۹ درصد پرورش کرم ابریشم درخت توت را در کشور هند پوشش می‌دهند. پرورش کرم ابریشم علاوه بر این که برای زمین‌های حاشیه‌ای مناسب است، این حسن را دارد که محصول به دست آمده از آن قابلیت صادراتی خوبی پیدا می‌کند. همچنین از اشتغال‌زاترین حرفه‌هاست چرا که در حدود شش میلیون نفر را به صورت تمام‌وقت و پاره‌وقت به کار گرفته است. از دیدگاه توان کاری، این صنعت یکی از مصادیق بارز بخش‌های با اثر «رخنه به پایین» هند است و با انتقال ثروت از زعمای فقرا، نقش به‌سزایی ایفا می‌کند. جدول (۱۶) خلاصه‌ای از توزیع رویه فروش پارچه ابریشم نرم با توزین ۴۰، ۵۰ و ۶۰ گرم در هر متر را نشان می‌دهد.

مسوولیت کلی توسعه صنعت پرورش ابریشم برعهده «هیات مرکزی ابریشم» (CSB)، طبق لایحه پارلمانی سال ۱۹۴۹، گذارده شده است. این هیات تحت نظارت وزارت نساجی است. هیات مرکزی ابریشم، توسعه پرورش کرم ابریشم را در ایالت‌های مختلف ماهنگ می‌کند و مستقیماً مسوول پژوهش، آموزش، تولید بذر، تثبیت قیمت سفیره ابریشم خام، کنترل و کیفیت محصولات ابریشمی است، و درباره تمام مسائل مربوط به صنعت ابریشم، شامل سیاست صادرات/ واردات، مستقیماً با دولت مرکزی مشاوره می‌کند. هیات شبکه‌ای

جدول (۱۶) - درصد توزیع رویه‌های فروش پارچه‌های ابریشم نرم از طریق دسته‌بندی کاری هند

دسته بندی کار	وزن پارچه (گرم بر متر)		
	۴۰	۵۰	۶۰
مجموع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
تولیدکننده سفیره	۵۱/۵	۵۴/۶	۵۶/۸
قرقره کننده	۶/۲	۶/۶	۶/۸
ماسوره کننده	۸/۲	۸/۷	۹/۱
بافنده	۱۴/۵	۱۲/۳	۱۰/۷
تاجر	۱۹/۵	۱۷/۸	۱۶/۶

ماخذ: ITC، گزارش ابریشم ۱۹۹۷

توسعه محصول رارائه می دهند.

در میان انواع محصولات ابریشمی تولید شده برای بازارهای داخلی و خارجی می توان از پارچه های ابریشمی ترکیبی، ساری، روسری و انواع لباس های زنانه، و همچنین روبالشی و روتختی و فرش های ابریشمی را نام برد.

مصرف داخلی هندوستان

هندوستان دارای بازار بسیار وسیع و بزرگی برای محصولات ابریشمی خود در داخل کشور است؛ فقط ۱۵ درصد از تولیدات ابریشمی این کشور صادر می شود و در حدود ۸۵ درصد باقیمانده در بازار داخلی به راحتی فروش می رود؛ محصولات هم چون ساری، بلوزهای ساری و لنگ های مخصوص آقایان مصرف فراوان دارند.

در حال حاضر تولید ابریشم خام با کاهش تقاضا مواجه شده است. هند به منظور جایگزین کردن تولید داخلی، ۵۰۱۸ تن ابریشم خام به ارزش ۹۵ میلیون دلار، از چین و هنگ کنگ و برزیل در سال های ۲۰۰۰-۱۹۹۹ وارد کرد. در سال ۲۰۰۱-۲۰۰۰، ۴۷۰۰ تن ابریشم خام به ارزش ۸۸/۳ میلیون دلار واردات داشت. البته تلاش هایی در جهت تقویت تولیدات داخلی صورت می گیرد. از جمله این تلاش ها، همکاری «آژانس توسعه و تعاون سوئیس» و «موسسه مالی بانک جهانی» با این کشور است.

همانطور که پیشتر ذکر کردیم، ابریشمی که در هند تولید می شود از نوع مالتی و لتین است. این نوع ابریشم، به نخی از ابریشم بی ولتین احتیاج دارد که به راحتی نمی شکند و در صنایع ماشین های برقی بسیار قابل توسعه است. در راستای بهبود بخشیدن به نیازهای تولید ابریشم سبکتر مخصوص لباس هایی همچون، بلوز، پیراهن زنانه و مردانه و ساری، دولت هند رسماً اجازه واردات ابریشم خام از نوع بی ولتین را از دهه ۱۹۸۰ صادر کرده است. این نوع نخ در ماشین های دستی به عنوان تار و در ماشین های برقی به عنوان تاروپود مورد استفاده قرار می گیرد.

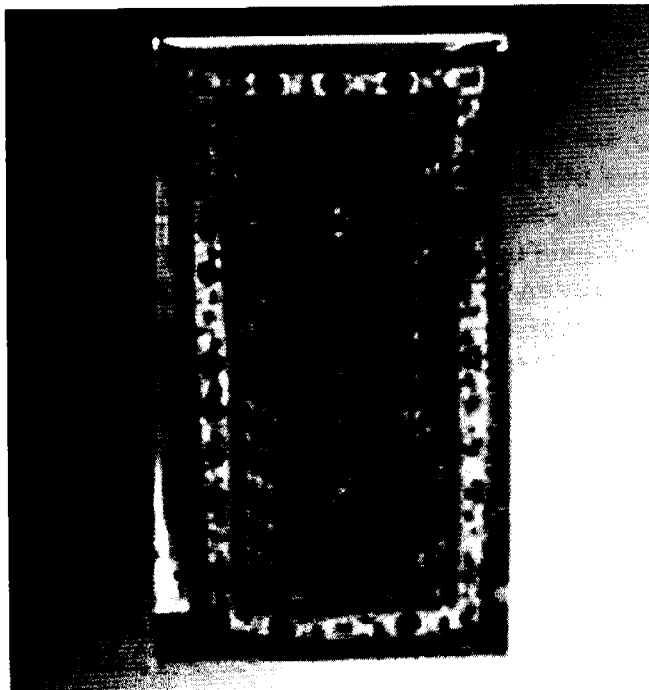
صادرات هندوستان

در حدود ۱۵ درصد از انواع محصولات ابریشمی هندوستان صادر می شود. جدیدترین آمار به دست آمده حاکی از آن است که درآمدهای ارزی حاصل از صادرات ابریشم به طور رضایت بخشی رو به گسترش است. طبق مستندات هیات مرکزی ابریشم واقع در ایالت بنگلور، ارزش صادرات ابریشم در سال های ۲۰۰۰-۱۹۹۹، ۱۷۵۵۵۵ لاخ (هر لاخ برابر ۱۰۰ هزار است) روپیه هند، معادل ۴۰۵ میلیون دلار، بوده است. آمار تخمینی برای سال های ۲۰۰۰-۲۰۰۱ رقم ۲۴۲۱۳۲ لاخ روپیه را معادل ۴۲۹/۶ میلیون دلار، پیش بینی کرده است.

صادرات هند بر ۱۰ خریدار عمده متمرکز است. گفته می شود ارزش صادرات در این مقوله ۱۱۴۲۸۷/۵۷ لاخ روپیه است. بازارها عبارت اند از آمریکا (۳۰/۵ درصد)، آلمان (۱۴/۹ درصد)، انگلیس (۱۲/۷ درصد)، ایتالیا (۷/۹۸ درصد)، فرانسه (۶/۲۸ درصد)، اسپانیا (۳/۶۸ درصد)، و ژاپن (۲/۰۱ درصد). نوع دیگری از محصولات ابریشمی مثل ساری در بازارهای خاصی مثل سنگاپور، امارات متحده عربی و موریس، به علت حضور میلیونی هندی هادر این کشورها، قابل ذکر است.

هندوستان به رغم اینکه دومین تولیدکننده ابریشم در جهان است، سهم به سزایی در صادرات جهانی ابریشم ندارد. البته، این به آن معنی نیست که هند نتوانسته سهم بیشتری از بازارهای خاصی را به دست آورد، شکی نیست که مشتریان بین المللی و پرو پا قرص پارچه های سنتی هند هنوز پابرجا هستند، ولی واردکنندگان باید مد نظر داشته باشند که حتماً قراردادهای کیفی تنظیم کنند.

صادر کنندگان هند مجبورند براساس قوانین «هیات مرکزی ابریشم» و

مشمول بر ۲۳۳ واحد پژوهشی و توسعه بذر در سراسر کشور دارد. همچنین هشت مرکز صدور گواهی برای بازرسی پیش از ارسال و صادرات وجود دارند. در میان واحدهای پژوهشی، موسسه تحقیقات مرکزی پرورش ابریشم که در سال ۱۹۶۱ در شهر میسور تاسیس شد، از پیشگامان توسعه این صنعت در ایالت های جنوبی است. این موسسه، از زمان تاسیس، موقعیت ملی پیدا کرده است. امر آموزش افراد و کارکنان سایر کشورهای روبه توسعه با همکاری «مرکز بین المللی آموزش و پژوهش پرورش ابریشم استوایی» بر عهده این موسسه بوده است. مرکز بین المللی که در شهر میسور واقع شده است، در سال ۱۹۸۰ تحت نظارت «همکارهای علمی. فنی هند و سوئیس» تاسیس شد.

تولید ابریشم خام که در سال ۱۹۵۰ در حدود ۱۲۱۴ تن بود افزایش یکنواختی را تاکنون داشته است: از بین ۱۲۵۰ و ۱۶۵۰ تن تولید سالانه ابریشم مالتی ولتین در سال ۱۹۷۰ به ۱۳ هزار و ۱۴ هزار تن رسیده است. کل تولید ابریشم خام در سال ۲۰۰۰ حدوداً ۱۵۲۱۴ تن گزارش شده که نسبت به سال ۱۹۹۹، ۱۰ درصد افزایش نشان می دهد. در حال حاضر، کشور هند دومین تولیدکننده بزرگ ابریشم درخت توت در جهان است.

پردازش ابریشم در هند

با استناد به گزارش هیات مرکزی ابریشم در نوامبر سال ۲۰۰۰، ظرفیت ابریشم ریزی این کشور در سال ۲۰۰۰-۱۹۹۹ شامل ۳۲۶۹۷ چرخه (چرخ ریسندگی دستی) و ۲۵۶۴۵ تشت ابریشم ریزی (کلبه ای) بوده است. بیش از ۲۰۰ هزار ماسوره وجود دارد که بیشتر در کارگاه های کوچک یافت می شوند. در هندوستان پارچه ابریشمی هم در ماشین های دستی و هم در ماشین های برقی بافته می شود. تعداد ماشین های دستی ۲۲۷ هزار و تعداد ماشین های برقی ۲۹۳۰۰ شمارش شده اند.

آنچه از این پارچه ها به دست می آید بیشتر ساری، پارچه های لباس های زنانه و پارچه های زینتی است. در حدود ۹۰ درصد ابریشم تولید شده جهت تولید ساری در بازار داخلی مصرف می شود. این نوع پارچه در ایالت های تامیل، کارناتاکا، آندرا پرداش، اوتار پرداش، بنگال غربی، اریسا، جامو و کشمیر بافته می شوند.

دولت خدمات متمرکزی را برای صنعت بافندگی در نقاط مختلف این کشور دایر کرده است. این مراکز خدماتی همچون مهارت های بافندگی، طراحی و

«شورای توسعه صادرات ابریشم هند» (ISEPC) عمل کنند. بیش از ۱۴۰۰ صادرکننده عضو این شورا هستند. این شورا نشریه‌ای هفتگی به نام Silknet منتشر می‌کند که اطلاعات مفیدی در زمینه‌های بازار، بازاریابی، محصولات ابریشم و آمارهای مربوط به تولید و تجارت ارائه می‌دهد.

جمهوری کره

جمهوری کره همانند همسایگانش، سابقه دیرینه‌ای در تولید ابریشم دارد. البته با رشد قابل توجه بخش صنعت این کشور، با مشکل کمبود زمین برای کشت توت مخصوص ابریشم مواجه است. فرآیند پرکار و پرزحمت شفییره ابریشم، تولید شفییره را که زمانی بالغ بر ۴۱ هزار تن می‌شد، اکنون به رقم ۵۲۰ تن کاهش داده است.

کاهش عرضه داخلی ابریشم خام و نخ ابریشم توجه پردازشگران کره را به سوی عرضه کنندگان بالقوه این رشته جلب کرده است. صنعت پردازش ابریشم در جمهوری کره دائماً رو به توسعه است. از دلایل توسعه این صنعت، ارتباط مستقیم بافندگان کره‌ای و تجار ژاپنی در تولید پارچه‌هایی است که نیازهای کیفی کیمونوی ژاپنی‌ها را برآورده می‌کند.

طبق گزارشات «کام‌ترید»، سهم جمهوری کره در صادرات جهانی پارچه ابریشم در سال ۱۹۹۹، ۱۸ درصد بوده است. ارزش این صادرات ۱۳۸/۲ میلیون دلار تخمین زده شده است. تولید محصولات ابریشمی کره، از جمله کراوات و روسری به استانداردهای کیفی موردنظر خریداران ژاپنی رسیده است.

واردات جمهوری کره، صرفاً برای رفع نیازهای صنعت پردازش ابریشم، بیشتر نخ ابریشم به ویژه پارچه‌های پای دستگاه است که آن‌ها را نیز از کشورهای چین، هنگ کنگ و ایتالیا تهیه می‌کند.

به طور کلی، براساس گفته‌های «انجمن پرورش کرم ابریشم»، دیگر نمی‌توان از این کشور به عنوان تولیدکننده ابریشم نام برد، بلکه این کشور در سال ۲۰۰۰، ۱۷۰۰ تن ابریشم خام و ۲۵۰۰ تن پارچه ابریشم وارد کرده است. صادرات کره در همان سال، ۱۸۰۰ تن پارچه ابریشم و ۲۱۰۰ تن محصولات تمام شده ابریشمی است.

تایلند

پرورش کرم ابریشم: تایلند بیش از هزار سال در تولید ابریشم قدمت دارد، اما تولید انبوه آن از اوایل قرن بیستم آغاز شد و امروزه یکی از تولیدکنندگان مهم ابریشم خام است. تولید آن اساساً شامل ابریشم از نوع مالتی ولتین جهت نخ‌های تار پارچه است. تولید سالیانه ابریشم مالتی ولتین در دهه ۱۹۹۰ بیش از هزار تن بود.

پردازش و تجارت: در حدود ۳۵۰ هزار خانوار در شمال و شمال شرقی این کشور متکی به درآمد حاصل از پرورش کرم ابریشم هستند. دوک‌های ابریشم توسط بانوان و به صورت دستی به عمل می‌آیند. نخ ریسیده شده دارای برجستگی‌ها و گره‌های خاصی است که کلاً ظاهر مجعدی به آن می‌دهد.

پارچه‌های تولیدی در تایلند عموماً از نخ‌های رنگ شده درست می‌شوند. تایلند همیشه پارچه‌های ابریشمی چابدار با کیفیتی را به جهانگردانی که از این کشور دیدن می‌کنند می‌فروشد و یا صادر می‌کند. نوع خاصی از پارچه‌ها مثل «ماد می» (۲) و ابریشم‌های ikat نماد فرهنگ این کشور هستند و مهارت‌های ویژه بافندگان تایلندی را به تصویر می‌کشد.

با وجود کارخانه‌های متعدد ابریشم، بافت ابریشم در تایلند کماکان شالوده صنعت کلبه‌ای دارد. تقاضای داخلی برای محصولات ابریشم نسبتاً بالاست. اقلامی که در داخل کشور فروش می‌روند شامل پیراهن، لباس‌های بلندزانه، دامن، روسری، کراوات، روبالشی، روتختی، رومیزی، پرده و رومیزی‌های تزئینی

است. از شرکت‌های معروف تولیدکننده پارچه‌های ابریشمی جاکوارد شرکت ابریشم تایلند است که این نوع پارچه‌ها را بیشتر برای تزئینات داخلی درست می‌کند.

ویتنام

پرورش کرم ابریشم بیش از سه هزار سال پیش در ویتنام شروع شد که احتمالاً تحت تاثیر کشور چین بوده و از آن زمان تاکنون ادامه داشته است. صادرات محصولات ابریشم ویتنام با ورود فرانسویان به این کشور، ۱۵۰ سال پیش، آغاز شد و تا جنگ جهانی دوم ادامه یافت. تا قبل از جنگ جهانی در حدود ۸۵ درصد از ۱۰ هزار هکتار زمین، مخصوص پرورش کرم ابریشم بود که به تدریج به کشت محصولات غذایی تبدیل شد. در سال ۱۹۸۵، دولت ویتنام پروژه یکپارچه ابریشم و کشاورزی را در جهت توسعه پرورش کرم ابریشم راه انداخت. به دنبال آن، «اتحادیه موسسات پرورش کرم ابریشم ویتنام» (VISERI) تاسیس شد. این اتحادیه اکنون بخشی از وزارت کشاورزی و صنایع غذایی ویتنام است.

«باثولاک»، محل تاسیس ویسری، تنها مرکز تولید ابریشم ویتنام نیست؛ شرایط آب و هوایی ارتفاعات لام‌دانگ نیز، مناطق ویژه و مناسبی برای پرورش کرم ابریشم به وجود آورده است.

تولید ملی ابریشم خام ویتنام از ۴۲۰ تن در سال ۱۹۹۰ به هزار تن در سال ۱۹۹۲ و ۱۵۰۰ تن در سال ۱۹۹۶ رسید. پیش بینی شده است که ۸۰ درصد ابریشم خام کشور در منطقه لام‌دانگ به دست بیاید. به تازگی تولید ملی ابریشم خام بطور ثابت کاهش یافته است: در سال ۱۹۹۵، ۲۱۰۰ تن، در سال ۱۹۹۶، ۱۵۰۰ تن، در سال ۱۹۹۷، ۸۶۰ تن و در سال ۱۹۹۹، ۷۸۰ تن.

امید می‌رود که در سال‌های آتی تولید ابریشم خام دوباره رشد کند. جدیدترین آمار «وزارت کشاورزی شیلات و جنگلداری» ژاپن نشان می‌دهد که صادرات کمی نخ ابریشم ویتنام به بازار ژاپن رو به افزایش است. در سال ۲۰۰۰ این مقدار ۳۷۵ تن و در سال قبل از آن ۱۹۵ تن بود. در سال ۱۹۹۵ ویتنام فقط دو تن نخ ابریشم به ژاپن صادر کرد.

چندین کشور و موسسات خارجی به طور فعال در زمینه صنعت ابریشم در ویتنام مشغول هستند، از آن جمله جمهوری کره است که در ویتنام کارخانه ریسندگی دارد، به علاوه ایتالیا و بانک جهانی که هر کدام بررسی‌های عمومی را در زمینه پرورش کرم ابریشم انجام داده‌اند.

از ویتنام انتظار می‌رود یکی از قطب‌های مهم بین‌المللی در عرضه ابریشم خام و نخ آن بشود. در حال حاضر تقاضای داخلی نسبتاً کاهش یافته که البته با افزایش سطح زندگی، رشد خواهد کرد.

سایر کشورها و مناطق تولیدکننده ابریشم قاره آفریقا

در سال ۱۹۹۹ دریک کارگاه بین‌المللی در نایروبی کنیا، مساله بهره‌برداری از حشرات تجاری و پرورش بالقوه کرم ابریشم مورد بحث قرار گرفت. برگزارکننده این کارگاه «مرکز بین‌المللی فیزیولوژی حشرات و اکولوژی» (ICIPE) بود. شرکت کنندگانی از نقاط مختلف جهان، پیرامون قابلیت‌های پرورش کرم ابریشم در قاره آفریقا به مباحثه پرداختند. برخی از نتایج حاصله از این مباحثات به شرح زیر است:

از لحاظ شرایط آب و هوایی، بسیاری از کشورهای آفریقایی مستعد پرورش کرم ابریشم هستند؛

- کشاورزی کماکان یکی از حرفه‌های اصلی مردم است و به نظر می‌رسد شرایط اقتصادی. اجتماعی جهت پرورش کرم ابریشم مناسب باشند؛

- درخت توت ابریشم در برابر خشکی مقاوم است و محصول ایده‌آلی در

نواحی خشک و نیمه خشک کنیا است؛ و

مرکز مذکور گروه‌های آموزشی را در سراسر کنیا برای پرورش کرم ابریشم و تولید ابریشم تاسیس کرده است.

تجربه اوگاندا: از اواسط دهه ۱۹۹۰، اتحادیه اروپا فعالیت‌هایی را در خصوص تولید توت ابریشم سرپرستی کرده است. در نتیجه این فعالیت چندتنی شفییره به دست آمد که صادرات آن صرفه اقتصادی داشت. در همان زمان، هیچگونه امکانات پردازش ابریشم وجود نداشت، پس وجود حداقل چند کارگاه نخ ریزی در این کشور لازم است.

به طور کلی تأیید شده که در بسیاری از کشورهای آفریقایی درخواست‌های معقول داخلی برای پارچه‌های ابریشم وجود دارند.

در گذشته، تلاش‌هایی برای راه‌اندازی صنعت پرورش کرم ابریشم در چند کشور آفریقایی مثل بوتسوانا، کنیا، نیجریه، زامبیا و زیمبابوه انجام شد، اما به دلایلی چند موفقیت آن‌ها نسبتاً محدود بوده است.

بنگلادش

بنگلادش نیز قدمت دیرینه‌ای در پرورش کرم ابریشم دارد، اما به دلایلی، تولید ابریشم آن در قرن بیستم رو به نزول بوده است. به منظور تقویت این صنعت، دولت بنگلادش با راه‌انداختن «پروژه توسعه ابریشم بنگلادش»، با همکاری بانک جهانی، مصمم به احیا این صنعت است، اعتبار این پروژه ۱۱/۳ میلیون دلار است و اجرای آن به «بنیاد ابریشم بنگلادش» واگذار شده است. این بنیاد بلافاصله پس از تأیید اعتبار بانک جهانی تاسیس شد.

تولید ابریشم خام این کشور ۳۰ تن در سال و با هدف ۱۸۰ تن در سال ۲۰۰۲ برآورد شده است. ابریشم خامی که در حال حاضر در بنگلادش تولید می‌شود مناسب تار است؛ در نتیجه این کشور باید نیازهای کیفی خود در خصوص پود، سالیانه ۳۰۰ تن را از کشورهایی مثل چین، هند، ازبکستان و ویتنام وارد کند.

طبق تخمین بنیاد مذکور ۳۰ درصد نیازهای داخلی مربوط به لباس‌های ساری این کشور تا پایان این پروژه برطرف خواهد شد.

کلمبیا

پرورش کرم ابریشم بیش از بیست سال است که در کلمبیا شروع شده و هدف اولیه آن صادرات شفییره خشک به ژاپنی‌ها بوده است. در سال ۱۹۹۴، حدود ۴۰۰ هکتار زمین زیر کشت توت ابریشم قرار گرفت که تولید شفییره آن به ۲۳۵ تن رسید. تولید ابریشم خام در آن سال بالغ بر ۳۶/۷ تن شد. در سال ۱۹۹۸ تولید شفییره به ۳۵ تن کاهش یافت اما در سال بعد تا ۷۸ درصد افزایش یافت و به ۶۲ تن شفییره رسید.

مصر

تقاضای مصر برای ابریشم در خصوص تولید فرش‌های دستباف ابریشمی است؛ در سال ۲۰۰۱، تولید ابریشم خام این کشور به ۱۵ تن رسید.

ژاپن

باستاد به گزارش انجمن ابریشم ژاپن، مصرف محصولات ابریشمی ژاپن در سال ۱۹۹۹، ۱۴ هزار تن بود و تولید ابریشم خام این کشور در سال ۲۰۰۰ کمتر از ۶۰۰ تن بود.

تولیدکننده بزرگ ابریشم، اکنون بزرگترین واردکننده محصولات ابریشمی شده است، گرچه هنوز پروژه‌هایی دارد که به توسعه و تحقیقات ابریشم مرتبط می‌شوند.

جدول شماره (۱۷) چگونگی سقوط بهای ابریشم خام در بازار ژاپن را طی ۱۰ سال گذشته نشان می‌دهد. تقاضای ابریشم خام به طور چشمگیری کاهش یافته، تنها به این دلیل که صنعت پردازش داخلی به طور فزاینده‌ای جایگزین واردات محصولات تمام شده ابریشمی شده است.

سال	بها
۱۹۹۰	۱۱۰
۱۹۹۳	۱۰۲
۱۹۹۵	۲۸
۱۹۹۸	۲۷
۲۰۰۰	۲۴

منبع: ایسا

نیپال

نیپال تولیدکننده آرمانی ابریشم است. این کشور هیچ سابقه سنتی در صنعت ابریشم ندارد. اما متخصصین ژاپنی و کره شمالی از دهه ۱۹۷۰ به بعد خاطر نشان کرده‌اند که شرایط آب و هوایی و اقتصادی. اجتماعی برای پرورش کرم ابریشم در این کشور بسیار مناسب است. در سال ۱۹۷۵، «پروژه حشره‌شناسی صنعتی» در شهر کپاسی نزدیک کاتماندو، با همکاری کارشناسان کره شمالی، برپا شد. در سال ۱۹۹۴ نیز «انجمن ابریشم نیپال» تاسیس شد.

انگلیس

«انجمن ابریشم بریتانیا» اظهار کرده است که پردازش داخلی ابریشم بر تولید پارچه‌های ابریشمی مخصوص تولید کراوات و تزئینات داخلی متمرکز شده است. از دیگر فعالیت‌های این انجمن توسعه صنعت در مدارس و دانشگاه‌ها به

ویژه در زمینه طراحی است.

نتایج

چین پیشرو بلامنازع تولید ابریشم و تجارت آن است. باید خاطر نشان کرد که با راهیابی چین به سازمان تجارت جهانی، بازار داخلی این کشور نیز به تدریج روند آزادسازی را طی خواهد کرد. چینی‌ها مایلند که محصولات ابریشمی خود را ارتقا دهند و به نوسازی در این زمینه بپردازند. هندوستان نیز به تدریج در حال ارتقای کیفی پرورش کرم ابریشم و توت‌های ابریشم است و تحقیق و پژوهش در این زمینه در حال پیشرفت است. برزیل همچنان در حال حرکت برای رسیدن به اوج کیفیت تولیدات و صادرات است.

تولیدکنندگان سابق ابریشم مثل چین و جمهوری کره، اکنون بر تحقیقات و فن‌آوری‌های جدیدی در خصوص همکاری با «کمیسون پرورش کرم ابریشم جهانی» متمرکز هستند.

پردازشگران اروپایی و آمریکایی و تجار از موقعیت‌های خود در خصوص مسائل حقوقی مثل کپی‌رایت و حق مالکیت تفکر دفاع می‌کنند و از کشورهای دیگر می‌خواهند که با آن‌ها همکاری نمایند.

پی‌نوشت‌ها:

* این مطلب ترجمه‌ای است از منبع زیر:

International Trade Centre, *Silk Riview 2001: A Survey of international trends in production and trade*, Geneva 2002.

1- Grege

2- Mud mee

ازبکستان

فروپاشی اتحادیه جماهیر شوروی، ازبکستان را از برخی از بازارهای سنتی ابریشم و محصولات ابریشمی محروم کرد. این بخش به تدریج رو به بهبود است و آخرین اخبار مربوط به ازبکستان حاکی از آن است که تولید ابریشم در حال احیا شدن است. به منظور ارتقای پرورش کرم ابریشم و تولید ابریشم در این کشور، «انجمن ایپاگی ازبک» در سال ۱۹۹۸ با سخنرانی رییس جمهور تاسیس شد. این انجمن تمامی واحدهای پردازشگر ابریشم را یکسان کرده و تحت کنترل وزارت کشاورزی ازبکستان درآورده است.

تولید سفیره، که در سال ۱۹۹۲، ۳۳ هزار تن بود، به ۲۰ هزار تن کاهش یافت. در سال‌های ۱۹۹۹ و ۲۰۰۰، تولید سفیره به ترتیب ۱۸۸۷۳ و ۲۰۵۰۰ تن گزارش شده است.

تولید ابریشم خام در حال پیشرفت است؛ در حالی که تولید در سال ۱۹۹۸ فقط ۵۵۶ تن بود، در سال ۲۰۰۰ به ۱۱۰۰ تن رسید. تولید نخ ابریشم نیز در حال افزایش است. در سال ۱۹۹۸، ۲۲/۳ تن و در سال ۲۰۰۰، ۱۴۰ تن نخ ابریشم تولید شد. آخرین اطلاعات نشان می‌دهد که صنعت پردازش نخ ابریشم به پارچه و محصولات تمام شده رو به افزایش است.

ازبکستان سابقه طولانی در پرورش کرم ابریشم و تولید ابریشم دارد و صادرات آن روند امیدوار کننده‌ای دارد. روابط تجاری با تعدادی از کشورهای آسیایی مثل چین و تعدادی از کشورهای غربی از جمله آمریکا نیز شکل گرفته است. «انجمن ابریشم ازبکستان» امیدوار است به درجه کیفی ۳A برسد. چنانچه تولید ابریشم خام به طور ثابت افزایش یابد، ازبکستان در ردیف صادرکنندگانی همچون برزیل قرار خواهد گرفت.